

Streszczenie w języku polskim

Odpowiedzialność karna za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej

Rozprawa podejmuje tematykę odpowiedzialności karnej *sensu largo* za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej i stanowi próbę jej kompleksowego ujęcia, podczas gdy dotychczas zagadnienia te były analizowane jedynie fragmentarycznie. Zakłócanie czynności kontrolnych, stanowiących podstawowy instrument realizacji zadań publicznych, godzi w prawidłowość działania państwa, ochronę porządku prawnego oraz bezpieczeństwo zbiorowe. Mimo tak doniosłego znaczenia kontroli, regulacje dotyczące penalizacji zachowań ingerujących w jej przebieg mają charakter rozproszony, obejmując przepisy Kodeksu karnego, Kodeksu karnego skarbowego, Kodeksu wykroczeń oraz liczne ustawy szczególne. Fragmentaryczność ta generuje problemy interpretacyjne, utrudnia stosowanie prawa i prowadzi do zróżnicowania sankcji wobec zachowań o analogicznej istocie.

W rozprawie poddano analizie definicję kontroli przyjmowaną w doktrynie prawa administracyjnego, a także przedstawiono zasady prowadzenia kontroli, w szczególności wynikające z Prawa przedsiębiorców i ustaw określających kompetencje poszczególnych podmiotów uprawnionych do jej przeprowadzania. Określenie standardów kontrolnych ma kluczowe znaczenie, bowiem zakres ustawowych kompetencji organu kontrolującego wyznacza granice obowiązków kontrolowanego. W opracowaniu zrekonstruowano kompleksowy model odpowiedzialności za utrudnianie lub udaremnianie kontroli, obejmujący przestępstwa, przestępstwa skarbowe, wykroczenia, wykroczenia skarbowe oraz delikty administracyjne, z uwzględnieniem ich wspólnych cech, różnic konstrukcyjnych oraz problemów interpretacyjnych. Wykazano, że mimo funkcjonalnej jednorodności tych zachowań, system regulacji pozostaje niespójny i rozproszony, co prowadzi do nieadekwatnego zróżnicowania sankcji oraz zatarcia granic między odpowiedzialnością karną a administracyjną.

Istotnym uzupełnieniem pracy jest analiza danych statystycznych dotyczących skazań za omawiane przestępstwa, obejmująca lata 2008–2020. Wyniki te wskazują na niewielką liczbę przypadków zakończonych prawomocnym skazaniem, dominację grzywny jako środka reakcji karnej oraz marginalne stosowanie sankcji izolacyjnych. Wnioski te skłaniają do

refleksji nad rzeczywistą efektywnością penalizacji i jej proporcjonalnością względem chronionych dóbr.

W podsumowaniu sformułowano wnioski *de lege lata* oraz postulaty *de lege ferenda*, zmierzające do uporządkowania i ujednolicenia podstaw odpowiedzialności za utrudnianie lub udaremnianie kontroli prowadzonej przez podmioty administracji publicznej. Kluczowym postulatem jest wprowadzenie jednego ogólnego typu przestępstwa w Kodeksie karnym, obejmującego zachowania skierowane przeciwko prawidłowemu przebiegowi kontroli, przy równoczesnym utrzymaniu administracyjnych środków reakcji wobec naruszeń o mniejszym ciężarze gatunkowym. Całość opracowania zmierza do wykazania, że obecny stan normatywny wymaga systemowej przebudowy, która zapewni większą spójność, efektywność i proporcjonalność instrumentów prawnych chroniących prawidłowość czynności kontrolnych.